توراه أور • الباراشات **בראשית** • مامار 8

להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה״ג תקנו...

لفهم أمر البركات

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية
likuteitorah.com/ar/torah-ohr/bereishis/8/

1 **להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה״ג** [כנסת הגדולה] **תקנו הברכות בזמן בית שני אבל בזמן בית ראשון לא היו מברכים.**

لفهم مسألة البركات: أقرّ رجال المجمع الكبير البركات في زمن الهيكل الثاني، أما في زمن الهيكل الأول فلم يكونوا يتلون البركات.

והענין כי הנה כל ישראל מאמינים בני מאמינים כו׳ מה שנלאו חכמי הפילוסופים והמחקרים להבין בשכלם

والأمر هو أن جميع إسرائيل مؤمنون، أبناء مؤمنين، إلخ، [الإيمان بـ] ما أجهد الفلاسفة والباحثين أنفسهم في محاولة إدراكه بعقولهم.

כי האמונה היא למעלה מן ההשגה והשכל ואפי׳ [ואפילו] **מההשגה שבשרש נפש האלקית שבישראל דמזליה חזי כו׳ שהרי לית מחשבה תפיסא ביה והוא רם ונשא למעלה ממזלייהו.**

فالإيمان أسمى من الإدراك والعقل، بل أسمى حتى من الإدراك الكامن في أصل النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis) في إسرائيل، التي [يُقال إن] مَزَلها (**מזליה**, mazal) يرى، إلخ؛ إذ لا فكر يحيط به، وهو سامٍ رفيع فوق مصدرهم الروحي.

2 **והנה בזמן בית ראשון היו נשמות ישראל במעלה העליונה והי׳** [והיה] **אוא״ס** [אור אין סוף] **שורה ומתגלה בנפשם להיות אצלם גילוי אמונה זו כאילו רואה כו׳.**

وفي زمن الهيكل الأول، كانت نفوس إسرائيل في أرفع المراتب، وكان النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) يحلّ في نفوسهم ويتجلّى فيها، حتى انكشف لهم هذا الإيمان كأنهم يرونه، إلخ.

אך בזמן בית שני לא היו הנשמות במעלה עליונה כ״כ [כל כך] **תקנו אנשי כה״ג** [כהאי גוונא] **הברכות להמשיך גילוי אמונה זו להיות ברוך ונמשך הוי׳ אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה בגילוי למטה.**

لكن في زمن الهيكل الثاني، حين لم تكن النفوس على مرتبة عالية إلى هذا الحد، سنّ رجال المجمع الكبير البركات لكي يُنزِلوا انكشاف هذا الإيمان: أن يُبارَك اسم ה׳ (**הוי׳**، Havayah)، أي **אור אין סוף**، المبارك، وأن يُنزَل فينكشف في الأسفل.

3 **וסדר השתלשלות המשכת הגילוי הוא מתחלה להיות הוי״ה אלקינו הוא גילוי אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה בנשמות ישראל להיות אלקינו ממש בבחי׳ ביטול לפי שהם מפנימיות העולמות.**

إن ترتيب تتابع إفاضة الكشف هو أن يكون أولًا: «**ה׳ אלקינו**»؛ أي انكشاف النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مباركٌ هو، في نفوس إسرائيل، لكي يكون **אלקינו** حقًّا، في حالة إبطال الذات (**ביטול**, bittul)، لأنها من البعد الباطني للعوالم.

משא״כ המלאכים הם מחיצוניות העולמות שעליהם נאמר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ארבעה נהרות הם ארבע מחנות השכינה מחנה מיכאל כו׳. וזש״א [וזהו שאמרו] **רז״ל** [רבותינו זכרונם לברכה] **(ברכות ד:) מיכאל באחת.**

وليس الأمر كذلك عند الملائكة، فهم من البعد الظاهري للعوالم، وقد قيل عنهم: «ومن هناك انقسم وصار أربعة رؤوس»؛ وهي أربعة أنهار، تمثل معسكرات الحضور الإلهي (**שכינה**, Shechinah): معسكر ميخائيل (**מיכאל**)، وما إلى ذلك. وهذا ما قاله حكماؤنا، **ז״ל** (**ברכות** 4b): «ميخائيل بواحدة».

ולא אמרו איזה שיעור על נשמות ישראל לפי שענין טיסה שטסים את העולם לא שייך גבי נשמות כלל שהעולם ומלואו אינן תופסין מקום כלל נגדם.

ولم يذكروا أيَّ مقدار لنفوس إسرائيل، لأن مسألة الطيران الذي تقطع به الملائكة العالم لا تنطبق على النفوس أصلًا؛ فالعالم وكل ما فيه لا يشغل حيّزًا على الإطلاق بالنسبة إليها.

משא״כ לגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום אלא שמיכאל די לו בטיסה אחת וגבריאל בשתים כו׳ ואליהו בארבע עם גופו שהיה תחלה גשמי ונהפך כו׳.

أما بالنسبة إلى الملائكة، فيشغل العالم حيّزًا ما؛ غير أن ميخائيل لا يحتاج إلا إلى طيران واحد، وجبرائيل إلى اثنين، وما إلى ذلك، وإيليا (**אליהו**) إلى أربعة، ومعه جسده الذي كان في الأصل ماديًا ثم تحوّل، وما إلى ذلك.

ואח״כ מלך העולם שעל העולם הוא גילוי מלכותו ית׳ בלבד שאין מלך בלא עם כו׳.

ثم تأتي عبارة «ملك العالم»؛ أي إن سلطانه على العالم ليس إلا تجلّي الملكوت (**מלכות**, Malchus) الخاص به، تبارك، إذ «لا ملك بلا شعب»، وما إلى ذلك.

4 **והנה ע״י הברכה ממשיך ברכה והמשכה להיות גילוי אור א״ס בנפש כלל ישראל שתתחזק אמונת ה׳ בלבם בבחי׳ גילוי כאלו רואה כו׳.**

والآن، من خلال البركة يُنزِل المرء بركةً وإنزالًا، لكي يتجلّى النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) في نفس جماعة إسرائيل، فتقوى في قلوبهم العقيدة بـ **ה׳** على نحوٍ مكشوف، كما لو أنهم يرون، إلخ.

אך המוקדם לברכה והמשכת השראת גילוי זה הוא המברך שהוא הוא העושה המצוה לפי שהמצות הם כלים להשראת אא״ס [אור אין סוף] **ממש כו׳ ובהם ועל ידם ממשיך אא״ס** [אור אין סוף] **למטה.**

لكن الذي يسبق البركةَ وإنزالَ سكنى هذا التجلّي هو الذي يبارك؛ فهو نفسه الذي يؤدي الوصية (**מצוה**, mitzvah)، لأن الوصايا (**מצות**, mitzvos) أوعيةٌ لسكنى النور اللانهائي نفسه، إلخ؛ وفيها وبواسطتها يُنزِل المرء **אור אין סוף** إلى الأسفل.

וזהו אשר קדשנו במצותיו. אשר מלשון דהא שהוא נתינת טעם לדבר כלומר לפי שקדשנו במצותיו.

وهذا هو معنى «الذي قدّسنا بوصاياه». ولفظة «أشير» (Asher ,**אשר**) تأتي بمعنى «لأنّ»، فتُبيّن علة أمرٍ ما؛ أي: لأنّه قدّسنا بوصاياه.

וצונו מלשון צוותא והתקשרות באוא״ס [באור אין סוף] **ב״ה שרש המצות למעלה לכך יש לנו כח להמשיך גילוי אור א״ס ב״ה בברכה זו:**

أما «وأمرنا» (vetzivanu ,**וצונו**)، فهي مشتقة من لفظة الانضمام (tzavta ,**צוותא**)، أي الارتباط بالنور اللانهائي، مباركٌ هو، وهو أصل الوصايا في الأعلى؛ ولذلك لنا القدرة على إنزال تجلّي **אור אין סוף**، مباركٌ هو، بهذه البركة.

5 **והנה אמרו בירושלמי** (פ״ק [פרק קמא] **דברכות הלכה ח׳**) **מטבע קצר פותח בברוך ואינו חותם בברוך ומטבע ארוך פותח בברוך וחותם בברוך.**

ويُقال في التلمود الأورشليمي (**ברכות**، الفصل 1، الهلاخاه 8): الصيغة القصيرة تفتتح بلفظ «مبارك» (Baruch ,**ברוך**)، ولا تختتم بلفظ «مبارك»؛ أما الصيغة الطويلة فتفتتح بلفظ «مبارك» وتختتم به.

ולהבין זה גם להבין מהו לשון חותם והל״ל [והוה ליה למימר] **ומסיים. הענין כי הנה נודע שיש ב׳ בחינו׳** [בחינות] **בחי׳ עלמא דאתכסי׳ ובחי׳ עלמא דאתגליא.**

ولفهم هذا، وكذلك لفهم معنى لفظ «ختم»؛ إذ كان ينبغي أن يقال «ينتهي»، فالأمر هو أنه، كما هو معلوم، ثمة مستويان: مستوى العالم الخفي ومستوى العالم الظاهر.

והנה על עלמא דאתגליא נאמר (בראשית ב) **ומשם יפרד והי׳** [והיה] **לארבעה ראשים ארבעה נהרות כנגד ארבע מחנות השכינה שהיא מתלבשת בבי״ע כו׳**

وقد قيل عن العالم الظاهر (التكوين 2): «ومن هناك انقسم وصار أربعة رؤوس»؛ أي أربعة أنهار، تقابل المعسكرات الأربعة للحضور الإلهي (Shechinah ,**שכינה**)، الذي يتلبّس في عالم الخلق (Beriah ,**בריאה**)، وعالم التكوين (Yetzirah ,**יצירה**)، وعالم الفعل (Asiyah ,**עשיה**)، إلخ.

ובהשתלשלות וירידות המדרגות מדריגה אחר מדריגה בהתלבשותה בע׳ [בשבעים] **שרים כו׳ נעשה עלמא דפרודא כו׳ ושם יש אחיזה ויניקה לקליפות וסט״א** [וסטרא אחרא] **לינק מהקדושה כביכול.**

وفي تدرّج المستويات وهبوطها، مستوى إثر مستوى، حين يتلبّس ذلك التدفق في الأمراء السبعين، إلخ، ينشأ عالم الانفصال، إلخ؛ وهناك يكون للقشور (kelipos ,**קליפות**) والجانب الآخر (sitra achra ,**סטרא אחרא**) موطئ قدم ومصدر تغذية، فيستمدّان من القداسة، على حدّ التعبير.

אך אין יניקתם אלא מותרי השפע ופסולת כו' ולא מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום]

لكنها لا تستمدّ غذاءها إلا من فائض التدفق ونفاياته، إلخ، لا من جوهر القداسة، حاشا.

וענין התהוות מותרי השפע ופסולת בעל' דאתגלי' היינו כי הגם שגם עלמא דאתגלי' מצד עצמה באמת אינה דבר נפרד ח"ו [חס ושלום] **וכמ"ש** (דברים ד) **כי הוי"ה הוא האלקים כו' אלא שהוא בחי' גילוי מה שהי'** [שהיה] **בהעלם בעל' דאתכסיא**

وأما كيفية نشوء فائض التدفق ونفاياته في العالم الظاهر، فهي أن العالم الظاهر، وإن لم يكن هو أيضًا في ذاته شيئًا منفصلًا في الحقيقة، حاشا، كما ورد (التثنية 4): «لأن ה' هو Elokim»، إلخ؛ بل هو انكشاف ما كان مستترًا في العالم الخفي.

וכמשל הולד שמצטייר בבטן הנקבה בהתחלקות עצמות וגידין כו' שהם מטפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'.

وهذا كمثال الجنين الذي يتكوّن في رحم الأنثى، وتتشكّل فيه العظام والأوتار، إلخ؛ فهي ناشئة من قطرة الذكر، وهي البيضاء التي [تأتي] منها العظام، إلخ.

אלא שבטפת הזכר לא הי' [היה] **התחלקות עצמות וגידין בפועל ממש רק שהי'** [שהיה] **בכח הטפה ההיא בהעלם וע"י שהייתה בבטן הנקבה ט' חדשים מצטייר בציור הולד ויוצא מהעלם אל הגילוי.**

غير أن قطرة الذكر لم يكن فيها تمايز فعلي حقيقي بين العظام والأوتار؛ بل كانت هذه كامنة بالقوة في تلك القطرة. وبمكثها في رحم الأنثى تسعة أشهر، تتشكّل على هيئة الجنين وتخرج من الخفاء إلى الظهور.

6 **והנה כמו במשל הולד כאשר נתגדל ונגמר ציור כל האברים אזי דוחה ממנו מותרות שערות וצפרנים שזהו סימן גידול הולד שהוא בשלימות כשגמרו שערו וצפרניו כו'**

والآن، كما في المثل عن الجنين: حين ينمو ويكتمل تكوّن جميع أعضائه، يدفع عندئذٍ عن نفسه الزوائد من الشعر والأظفار؛ وهذه علامة نمو الجنين، فهو يكون تامًّا حين يكتمل شعره وأظفاره، إلخ.

ובצאתו מרחם אמו דוחה פסולת יותר ע"י פתיחת נקביו כו' מה שלא הי' [היה] **פסולת זה בטפה כי אין הולד נוצר אלא מברור שבה.**

وحين يخرج من رحم أمه، يطرد مزيدًا من الفضلات عبر انفتاح منافذه، إلخ؛ وهي فضلات لم تكن في القطرة، لأن الجنين لا يتكوّن إلا من الجزء المصفّى منها.

כך עד״מ בהגלות נגלות סדר ההשתלשלות בעלמא דאתגליא מהעלם אל הגלוי ברבוי התחלקות המדרגות להיות ציור פרטי העולמות במזגם ותכונתם אזי נעשה בחי׳ מותרי שפע ופסולת שדוחה לחוץ

كذلك، على سبيل المثال، حين ينكشف نظام سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus) في العالم الظاهر، من الخفاء إلى الظهور، مع كثرة تمايز المراتب، بحيث تتشكّل التفاصيل الخاصة للعوالم بحسب مزاجها وهيئتها، تنشأ عندئذٍ فوائض في الفيض وفضلات تُدفع إلى الخارج.

והוא מעבר השפע להיות יניקה ואחיזה לס״א [לסטרא אחרא]**.**

وهذا هو فائض الفيض، [الذي يتيح] للجانب الآخر (**סטרא אחרא**, sitra achra) التغذيةَ وموطئَ قدم.

משא״כ בבחי׳ עלמא דאתכסיא שהוא בהתכללות כו׳ ושם חביון עזו ואין שטן ופ״ר [ופגע רע] **ח״ו** [חס ושלום] **כו׳.**

ليس الأمر كذلك في العالم الخفي، الذي يكون في حالة اندراج، إلخ؛ ففيه «مخبأ قوته»، ولا «خصم ولا واقعة سوء»، حاشا، إلخ.

7 **והנה מטבע קצר רומז לעלמא דאתכסיא שהוא בחי׳ טפה לבד בהתכללות בבחי׳ העלם ובכח ולכן הוא מטבע קצר שכולל הכל בלשון קצר**

والآن، فإن الصيغة الموجزة تلمّح إلى العالم المستور، وهو مستوى القطرة وحدها، مندرجةً في الخفاء وفي حيّز القوة؛ ولذلك فهي صيغة موجزة، تجمع كل شيء في عبارة قصيرة.

וא״צ [ואין צריך / ואינו צריך] **אלא לפתוח בברוך להיות ברכה והמשכה מאור א״ס ב״ה עצמו שהברכה הוא להיות השראה וגילוי מעצמות אור א״ס ב״ה שאינו בגדר עלמין כלל כנ״ל.**

ولا يحتاج الأمر إلا إلى أن يُفتتح بكلمة «مبارك» (**ברוך**, Baruch)، لكي تكون بركةً وإنزالًا من النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) نفسه، وهو المبارك؛ فالبركة هي أن تكون سكنىً وتجليًا من جوهر النور اللانهائي نفسه، وهو ليس من جنس العوالم أصلًا، كما سبق بيانه.

8 **ומאחר שתמשך שם ברכה והמשכה זו היא בל תמוט עולם ועד כי אין שם יניקה לס״א** [לסטרא אחרא] **ח״ו** [חס ושלום]**.**

وبما أن هذه البركة وهذه الإفاضة ستجريان هناك، فإن هذه الإفاضة «لا تتزعزع إلى الأبد وإلى الدهر»، إذ لا يجد الجانب الآخر (**סטרא אחרא**, sitra achra) هناك ما يتغذّى عليه، حاشا.

אבל מטבע ארוך רומז לעלמא דאתגליא שהיא בחי' גילוי ההתהוות לפרטי פרטים בהתחלקות רבות ועצומות וכך הוא מטבע ארוך באריכות הדברי' [הדברים] **בפרטי פרטיות הדברים רבים שנאמרו ונשנו בה.**

أما الصيغة المطوّلة فتلمّح إلى العالم الظاهر، وهو مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) من تجلّي نشوء الموجودات في أدقّ تفاصيلها، ضمن تقسيمات كثيرة وهائلة؛ وكذلك الصيغة المطوّلة، بما فيها من طول في الألفاظ وتفصيل دقيق لأمور كثيرة قيلت فيها وتكررت.

9 **והנה בעלמא דאתגליי' אחר שמשם יפרד בבחי' התחלקות הפרטים יש יניקה לס"א** [לסטרא אחרא] **ח"ו** [חס ושלום] **וצריך להפרידם שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו** [חס ושלום] **רק דרך מעבר השפע ממותרות ופסולת כו' לכן צ"ל ג"כ חותם בברוך.**

والآن، في العالم المكشوف، بعد أن «ينقسم من هناك» إلى مرتبة انقسام الجزئيات، يكون للجانب الآخر (**סטרא אחרא**، sitra achra) مصدر تغذية، حاشا؛ ويجب فصلها كيلا تستمد من جوهر القداسة، حاشا، بل لا يكون ذلك إلا بطريق مرور الفيض من الفوائض والفضلات وما إلى ذلك. ولذلك ينبغي أيضا أن يُختَم بلفظ «مبارك» (**ברוך**، Baruch).

10 **וענין החותם הוא כמו לשון חותם שעל האגרת מבחוץ כדי שלא יקרא באגרת הזאת איש זר אשר אין רצונו שידע הכתוב שם.**

إن شأن الختم (**חותם**, chosem) يشبه استعمال لفظ «الختم» [المستعمل للدلالة على ما يوضع] على ظاهر رسالة، كيلا يقرأ هذه الرسالة غريبٌ لا يريد [كاتبُها] أن يعرف الغريبُ ما كُتب فيها.

כך הוא החותם הזה מן הברכה וההמשכה אשר ימשיך עוד אחר המטבע הארוך שהמשכה זו שהיא גלוי ההעלם תהי' [תהיה] **רק בבחי' הקדושה לבדה ואין לזרים אתה חלק ונחלה**

وهكذا أيضًا يكون هذا الختم للبركة وللإفاضة التي يواصل المرء إفاضتها بعد الصيغة المطوّلة: فهذه الإفاضة، وهي انكشاف المستور، لا تكون إلا في حيّز القداسة وحده، ولا يكون للغرباء فيها نصيب ولا ميراث.

וזהו ההפרש שבין פתיחת הברכה לחתימתה כי פתיחת הברכה הוא המשכת הגילוי לבד להיות ברוך ונמשך ה' אלקי ישראל מעולם עד עולם. אבל החתימה היא שתהי' [שתהיה] **המשכה זו בקדושה דוקא.**

وهذا هو الفرق بين افتتاح البركة وختمها: فافتتاح البركة ليس إلا إفاضة الكشف، أي أن يكون **ה' אלקי ישראל** مباركًا وممتدًّا من عالم إلى عالم؛ أما الختم فيعني أن تكون هذه الإفاضة في القداسة على وجه التحديد.

הבוחר בעמו ישראל באהבה. (מלאכי א) **ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי.** (תהלים מז) **יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב כו׳.**

«الذي يختار شعبه، إسرائيل، بمحبة»؛ (**מלאכי** 1) «وأحببتُ يعقوب (**יעקב**)، وأبغضتُ عيسو (**עשו**)»؛ (**תהלים** 47) «يختار لنا ميراثنا، فخر يعقوب الذي أحبّه»، إلخ.

ולכן נק׳ בלשון חותם כמו שחותמין על האגרת שלא יקרא אחר וכמו חותם ממגע זר שהוא שמירה כו׳.

ولذلك سُمّي «**חותם**»، كمن يختم رسالةً كيلا يقرأها غيره، وكالختم الذي يحول دون مسّ غريب، فيكون صيانةً، إلخ.

ולכן חותמין בברוך שהיא המשכה מבחי׳ המקיף שהיא שמירה מלמעלה כמ״ש (שם קכא) **ה׳ שמרך ה׳ צלך כו׳**

ولذلك يُختَم بلفظ **ברוך**، لأنه إفاضة من المستوى المحيط (**מקיף**, makif)، وهو حماية من الأعلى، كما ورد (ibid. 121): «**ה׳** حارسك، **ה׳** ظلك»، إلخ.

ולכן החותם של כללות ישראל הוא בנעילת יו״כ [יום כפור] **שאז זוכים למעלה העליונה** (ויקרא טז) **לפני הוי״ה תטהרו למעלה מבחי׳ הוי״ה כו׳ וכמ״ש במ״א:**

ولذلك فإن ختم جماعة إسرائيل برمّتها يكون عند صلاة الختام (**נעילה**, Ne'ilah) في يوم الغفران (**יום כיפור**, Yom Kippur)، إذ ينالون حينئذ أرفع مرتبة: (**ויקרא** 16) «أمام **ה׳** تتطهّرون»—فوق مرتبة **ה׳**، إلخ، كما شُرح في موضع آخر.

11 **ועתה נבא לביאור ענין ב׳ ברכות ראשונות של נשואין שהם יוצר האדם ואשר יצר את האדם בצלמו.**

والآن ننتقل إلى شرح شأن البركتين الأوليين في الزواج، وهما: «الذي يصوّر الإنسان» و«الذي صوّر الإنسان على صورته».

הראשונה פותחת בברוך ואינה חותמת והשניה פותחת בברוך וחותמת בברוך.

تبدأ الأولى بلفظ «مبارك» ولا تختم به، أما الثانية فتبدأ بلفظ «مبارك» وتختم به.

והענין כי הנה בגמרא (כתובות ח׳ א׳ ע״ש) **אמרו שב׳ יצירות הללו כנגד שתי יצירות שהי׳** [שהיה] **באדה״ר** [באדם הראשון] **תחלה נברא האדם לבדו בדו פרצופין ואח״כ נסר הקב״ה את חוה כו׳.**

ومعنى ذلك أن الجمارا (**כתובות**, Kesubos 8a؛ انظر هناك) تقول إن هاتين الصورتين تقابلان الصورتين اللتين كانتا في آدم الأول (**אדם הראשון**)؛ فقد خُلق الإنسان أولاً وحده بوجهين، ثم نشر **ה׳** (**קב״ה / קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu) حواء (**חוה**) عنه، إلخ.

וביאור הדבר הנה אדם וחוה רומזים לתושב״כ [לתורה שבכתב] **ותושבע״פ** [ותורה שבעל פה] **תושב״כ** [תורה שבכתב] **בחי׳ אדם בחי׳ טפת הזכר לובן שממנו עצמות כו׳**

وبيان الأمر أن آدم وحواء يرمزان إلى التوراة المكتوبة والتوراة الشفوية. فالتوراة المكتوبة هي مستوى آدم، أي مستوى قطرة الذكر، البيضاء التي تتكون منها العظام، إلخ.

כי תושב״כ [תורה שבכתב] **היא בחי׳ חכמה עלאה שאינה אלא בחי׳ טפה ונקודה שהחכמה היא בחי׳ ברק המבריק במוחו**

فالتوراة المكتوبة هي مستوى الحكمة العلوية (**חכמה**, Chochmah)، وليس فيها إلا مستوى القطرة والنقطة؛ لأن الحكمة هي بمثابة برق يلمع في الذهن.

שעדיין לא באה לידי אורך ורוחב ההשגה להבין ולהשיג כל דרכי החכמה בכלל ובפרט רק שהוא כברק בעלמא שמתנוצץ ומאיר במוחו כח ההשכלה

فهي لم تبلغ بعد طول الفهم وعرضه، بحيث يُفهم كل مسالك الحكمة ويُدرك، عموماً وتفصيلاً؛ بل هي كبرق خاطف فحسب، يتلألأ وينير في ذهنه قوة الإدراك العقلي.

ואינו מתגלה אלא בחי׳ נקודה אלא שאח״כ מתפשטת הנקודה באורך ורוחב ובאה לידי השגה ואזי נקראת בשם בינה כו׳

ولا تنكشف إلا في صورة نقطة؛ غير أن النقطة تتسع بعد ذلك طولاً وعرضاً، وتبلغ حد الفهم، وعندئذ تسمى الفهم (**בינה**, Binah)، إلخ.

וכך היא בחי׳ תושב״כ [תורה שבכתב] **שאין בה גילוי ההשגה שהרי ר״ע** [רבי עקיבא] **הי׳** [היה] **דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.**

وهكذا هو شأن التوراة المكتوبة: لا ينكشف فيها الفهم؛ إذ كان الحاخام عقيبا (**רבי עקיבא**) يستنبط من كل شوكة أكوامًا فوق أكوام من الأحكام.

שההלכות הללו אינן מבוארות ונגלות בגילוי ההשגה בקוץ ההוא רק שכל קוץ וקוץ כלול מכמה תלי תלים של ההלכות הכלולים ונעלמים בקוץ ההוא מבחי׳ העלם

هذه الأحكام غير مشروحة ولا منكشفة في إدراك ظاهر في تلك الشوكة؛ بل إن كل شوكة تشتمل على أكوام فوق أكوام من الأحكام، وهي مندرجة ومخفية في تلك الشوكة في حالة من الاحتجاب.

והרי אין בקוץ זה אלא רמז בעלמא ובחי׳ נקודה והקוצין הן בחי׳ תגין.

وليس في هذه الشوكة إلا مجرد إشارة ومستوى نقطة. والشوكات هي مستوى التيجان (**תגין**, tagin).

12 **וכן עד״ז בכל בחי׳ טנת״א** [טעמים נקודות תגין אותיות] **הכל רמוזים לכמה ענינים וכמה סודות מופלאים. וכל זה הוא בתושב״כ** [בתורה שבכתב] **בבחי׳ העלם ובכח ולא בפועל וגילוי**

وهكذا أيضًا، في جميع جوانب علامات الترتيل والحركات والتيجان والحروف، فإنها جميعًا تشير إلى أمور كثيرة وأسرار عجيبة كثيرة. وكل هذا في التوراة المكتوبة في حالة من الخفاء وبالقوة، لا في الفعل والظهور.

וכמשל טפת הזכר הכלולה מכל הבחי׳ שבולד לובן שממנו עצמות וגידין וכו׳ שבטפה ההיא אין התחלקות העצמות וגידים כו׳ נגלים בפו״מ [בפועל ממש] **רק שהם בהעלם ובכח.**

كما في مثال نطفة الذكر، التي تشتمل على جميع الجوانب الموجودة في الجنين: المادة البيضاء التي تنشأ منها العظام والأوتار، إلخ؛ ففي تلك النطفة لا يظهر بالفعل التمايز بين العظام والأوتار، إلخ، وإنما يكون خفيًا وكامنًا.

ויציאתם מהעלם אל הגילוי הוא ע״י שהייה ט״ח [ט׳ חדשים] **בבטן הנקבה ששם מצטייר הולד והיא מוציאתו לידי גילוי בהתחלקות האברים פרטיים נגלים.**

وانبثاقها من الخفاء إلى الظهور يكون بمكث الجنين تسعة أشهر في رحم الأنثى، حيث يتشكّل؛ وهي تُخرجه إلى الظهور بأعضاء متمايزة، كلٌّ منها ظاهر على حدة.

וכך הוא עד״מ יציאת ההעלם מתושב״כ [מתורה שבכתב] **שהיא בחי׳ ח״ע** [חכמה עילאה] **לידי גילוי הוא ע״י תושבע״פ** [תורה שבעל פה] **(ור״ע** [ורבי עקיבא] **הי׳** [היה] **דורש כו׳ כי ר״ע** [רבי עקיבא] **הי׳** [היה] **מקור תושבע״פ** [תורה שבעל פה] **כמו שאמרו סתם ספרי כו׳ וכולהו אליבא דר״ע** [דרבי עקיבא]**) שהיא בחי׳ חכמה תתאה.**

وهكذا، على سبيل المثال، فإن انبثاق ما هو خفي في التوراة المكتوبة، وهي مستوى الحكمة العليا (**חכמה**, Chochmah)، إلى الظهور، إنما يكون من خلال التوراة الشفوية (وكان ربي عقيبا (**רבי עקיבא**) يستنبط، إلخ، لأنه كان مصدر التوراة الشفوية، كما قالوا: «سيفري مجهول النسبة»، إلخ، «وكلهم على رأي ربي عقيبا»)، وهي مستوى الحكمة السفلى (**חכמה**).

שממאמר א׳ שבתושב״כ [שבתורה שבכתב] **כמו ענין שמירת שבת שנאמרה בתו׳ בכלל נעשה מסכת שלימה שהוא גילוי פרטי הלכות שבת מה הן האבות מלאכות וכיצד מתחייב בהן וכל עניניהם בכל פרטיהן ודקדוקיהן.**

فمن عبارة واحدة في التوراة المكتوبة، مثل مسألة مراعاة السبت (Shabbos ,**שבת**)، التي وردت في التوراة بصيغة عامة، نشأ مسختا كاملة، وهو يكشف تفصيل أحكام السبت: ما هي أصناف الأعمال الأصلية، وكيف يصبح المرء ملزمًا بسببها، وسائر مسائلها بجميع تفاصيلها ودقائقها.

ולכן נק׳ תושבע״פ [תורה שבעל פה] **בשם חוה כי חו״ה בגימטריא המילוי של הוי״ה** (שהוא עולה י״ט) **כי המילוי הוא גילוי ההעלם כמ״ש במ״א וגם חוה לשון גילוי כי תרגום ויגד וחוי. והגדה לשון המשכה שנמשך מהעלם אל הגילוי**

لذلك سُمّيت التوراة الشفوية باسم حواء (Chavah ,**חוה**)، لأن قيمة حواء بحساب الجُمّل تساوي قيمة ملء اسم **ה׳**، ومقداره 19؛ فالملء يكشف ما كان خفيًا، كما شُرح في موضع آخر. وكذلك فإن حواء لفظ يدل على الظهور، لأن الترجوم (Targum ,**תרגום**) يترجم «وأخبر» بـ«**וחוי**» (vachavi). والإخبار (haggadah ,**הגדה**) لفظ يدل على الإيصال من الخفاء إلى الظهور.

וז״ש [וזהו שכתוב] **ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי ולכאורה א״כ למה קרא שמה חוה הי׳** [היה] **לו לקרא שמה חיה אלא לפי שחוה ל׳** [לשון] **גילוי**

وهذا هو معنى ما كُتب: «ودعا الرجل اسم امرأته حواء، لأنها كانت أم كل حيّ». ويبدو، إذن، أنه ما دام الأمر كذلك، فلماذا سمّاها حواء؟ كان ينبغي أن يسمّيها «حياة» (Chayah ,**חיה**)! بل لأن حواء لفظ يدل على الظهور.

וזהו כי היא היתה אם כל חי פי׳ ולכך הוציאתם מהעלם אל הגילוי כמו אם הבנים שהולד מצטייר בקרבה והיא מוציאתו מההעלם:

وهذا هو معنى «لأنها كانت أم كل حيّ»، أي إنها لذلك أخرجتهم من الخفاء إلى الظهور، كما تفعل أم الأبناء: يتشكّل الجنين في داخلها، وهي تُخرجه من الخفاء.

13 **וזהו יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת פי׳ יום ליום בחי׳ תושב״כ** [תורה שבכתב] **יביע אמר אמ״ר** [אש מים רוח] **ר״ת** [ראשי תיבות] **אש מים רוח ובבחי׳ תושב״כ** [תורה שבכתב] **יביע כמעיין הנובע ממקורו**

وهذا هو [معنى] «يوم إلى يوم يفيض قولًا، وليل إلى ليل يعلن معرفة». والتفسير: «يوم إلى يوم» هو مستوى التوراة المكتوبة؛ و«يفيض قولًا»: فكلمة القول (omer ,**אמר**) اختصارٌ للنار (esh ,**אש**)، والماء (mayim ,**מים**)، والهواء (ruach ,**רוח**)؛ وفي مستوى التوراة المكتوبة «يفيض» كما ينبع نبع من مصدره،

שהוא עדיין דבוק במקורו ומתאחד עמו לפי שתושב״כ [שתורה שבכתב] **היא בחי׳ ח״ע** [חכמה עילאה] **ושם שורה ומתגלה אוא״ס** [אור אין סוף] **הוי״ה בחכ׳** [בחכמה]

وهو لا يزال متصلًا بمصدره وواحدًا معه؛ لأن التوراة المكتوبة هي مستوى الحكمة (**חכמה**, Chochmah) العليا، وهناك يستقرّ ويتجلّى النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، **ה׳**، في الحكمة.

ולכן שם יביע כמעיין הנובע שנובע מן המקור ואינו הולך ומתפשט באורך ורוחב רק נביעו דחכמתא בלבד שהיא בחי׳ נקודה וברק המבריק

ولذلك يقال هناك «يفيض»، مثل نبع جارٍ ينبع من مصدره ولا يمتدّ وينبسط طولًا وعرضًا، بل ليس فيه إلا جريان الحكمة، وهو مستوى النقطة والبرق الخاطف.

והאמ״ר [והאש מים רוח] **שהוא ר״ת** [ראשי תיבות] **אש מים רוח כלולים ומתעלים בו בהעלם ובכח ולא בגלוי ובפו״מ** [ובפועל ממש]

وأما «**אמר**»، وهو اختصار النار والماء والهواء، فهو مندرج فيه ومتعالٍ فيه خفاءً وبالقوة، لا ظهورًا وفعلًا.

שאין שם התחלקות בחי׳ אש רוח מים ממש כמו שהם אחר שנפרטו ובאו לידי גילוי רק הם בבחי׳ נביעו בלבד כהתכללות המעיין הנובע ממקורו ומתאחד ונכלל במקורו הוא א״ס ב״ה הוי״ה בחכ׳ [בחכמה]**.**

إذ لا تمايز هناك بين مستويات النار والهواء والماء كما هي بعد أن تتفصّل وتأتي إلى الظهور؛ وإنما هي في مستوى الجريان وحده، مثل اندراج النبع الجاري من مصدره واتحاده بمصدره واندراجه فيه؛ ومصدره هو اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، مباركٌ هو، **ה׳** في الحكمة.

ולילה ללילה בחי׳ תושבע״פ [תורה שבעל פה] **יחוה דעת בבחי׳ גילוי לבאר ולפרט פרטי התחלקות ההתהוות כמו שהם בסדר ההשתלשלות במדרגות רבות ועצומות (וזהו שמשרע״ה** [שמשה רבינו עליו השלום] **למד ביום מקרא ובלילה משנה כשהי׳** [כשהיה] **בהר כו׳):**

و«ليل إلى ليل» هو مستوى التوراة الشفوية، و«يعلن معرفة» في حال التجلي، ليشرح ويفصّل جزئيات تمايز الخلق كما هي في نظام سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus)، في مراتب كثيرة وعظيمة. (وهذا هو سبب تعلّم موسى (**משה רבינו, ע״ה**، النصوص الكتابية نهارًا والمشناه (**משנה**, Mishnah) ليلًا، حين كان على الجبل، إلخ.)

14 **והנה ברכה ראשונה כנגד אדה״ר** [אדם הראשון] **שהיא בחי׳ ח״ע** [חכמה עילאה] **תושב״כ** [תורה שבכתב] **דהיינו כדי להמשיך אור א״ס בחכמה כו׳**

وأما البركة الأولى فتقابل آدم الأول (**אדם הראשון**)، وهو مستوى الحكمة العليا (**חכמה**, Chochmah)، التوراة المكتوبة؛ أي إن الغاية هي إنزال النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) إلى **חכמה**، إلخ.

ופי׳ יוצר כמו צר צורה עד״מ שהוא מצייר תמונת החומר. ותמונה זו היא ג״כ גילוי בערך החומר שהי׳ [שהיה] **חומר פשוט כמו גוף גולמת המתכת.**

ومعنى «يُشكِّل» (**יוצר**, Yotzer) هو كأنه «يصوغ صورة» (**צר צורה**, tzar tzurah)، على سبيل التشبيه، أي أن يصوغ المرء هيئة المادة. وهذه الهيئة أيضًا مظهرٌ للمادة من حيث هي مادة، إذ كانت مادة بسيطة، مثل جسم كتلة خام من المعدن.

15 **ומראהו ומעשהו או הצורה שמציירין עליו הוא גילוי החומר שנעשה על תמונה זו דוקא**

إن مظهره وصنعته، أو الصورة التي تُشكَّل عليه، ليست سوى انكشاف المادة التي صُنعت على هذا الشكل بعينه.

והרי ציור זה אינו דבר נפרד ואין הציור נראה דבר בפ״ע [בפני עצמו] **אלא שע״י הציור מתראה תבנית הכלי באופן יותר נאות מכמות שהי׳** [שהיה] **גולמו. וגולמת הכלי עצמו הוא שנצטייר ונתגלה.**

وهذه الصورة ليست شيئًا منفصلًا، ولا تُرى الصورة على أنها شيء قائم بذاته؛ بل إن بنية الإناء تظهر من خلال الصورة على نحو أوفق مما كانت عليه في حالتها الخام؛ فالمادة الخام للإناء نفسها هي التي تشكّلت وانكشفت.

כך הנה בנמשל האדם שהוא תושב״כ [תורה שבכתב] **הוא ג״כ בבחי׳ גילוי אל החומר הראשון שהוא כח ההיולי שלא נתפס בו שום גילוי**

وهكذا أيضًا في النظير: فإن آدم، وهو التوراة المكتوبة، يقع كذلك في مرتبة الانكشاف بالنسبة إلى المادة الأولية، وهي الإمكان الهيولاني، الذي لا يُدرَك فيه أي انكشاف على الإطلاق.

שעליו נאמר (תהלים יח) **ישת חשך סתרו וחומר ההיולי הוא נק׳ בשם אדם דבריאה וראשית הגילוי הוא בחכמה תושב״כ** [תורה שבכתב] **ונק׳ אדם דיצי׳** [דיצירה]**.**

وقد قيل في هذا: (مزامير 18) «جعل الظلام ستره». وتُسمّى المادة الهيولانية «آدم في عالم الخلق» (**בריאה**, Beriah)، أما بداية الانكشاف ففي الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، أي التوراة المكتوبة، وتُسمّى «آدم في عالم التكوين» (**יצירה**, Yetzirah).

וברכה שניה נגד חוה בחי׳ תושבע״פ [תורה שבעל פה]**.**

والبركة الثانية تقابل حواء (**חוה**)، مستوى التوراة الشفهية.

ולכן נתוסף בה תיבת את. אשר יצר את האדם. את פי׳ בחי׳ אותיות מא׳ ועד תי״ו שהאותיות הן מבחי׳ עלמא דאתגליא כי האותיות הן גילוי השכל.

ولذلك أُضيفت فيها كلمة **את** (es): «الذي كوّن **את** الإنسان». وتعني **את** مستوى الحروف، من **א** (alef) إلى **ת** (tav)، لأن الحروف تنتمي إلى مرتبة العالم المكشوف، إذ إن الحروف هي انكشاف العقل.

16 **והיינו גילוי חכמה תתאה שהיא בחי׳ גילוי לחכמה עלאה תושב״כ** [תורה שבכתב] **כנ״ל והוא גילוי אחר גילוי שהח״ע** [שהחכמה עילאה] **הוא גילוי חומר הראשון ההיולי כנ״ל.**

أي إن ذلك هو انكشاف الحكمة (Chochmah ,**חכמה**) السفلى، وهي مستوى انكشاف **חכמה** العليا، أي التوراة المكتوبة، كما تقدم؛ وهذا انكشاف يعقب انكشافًا، لأن **חכמה** العليا هي انكشاف المادة الهيولانية الأولى، كما تقدم.

וזהו בצלמו בצלם דמות תבניתו. כי צלם לשון ציור וגלוי וכפל בצלמו בצלם. פי׳ גילוי אחר גילוי.

وهذا هو «على صورته، على صورة مثال هيئته». فلفظة «صورة» تدل على التشكيل والانكشاف، وتكرار «على صورته، على صورة» يعني انكشافًا يعقب انكشافًا.

גילוי הראשון להיות אור א״ס בחכמ׳ [בחכמה] **עלאה בבחי׳ יביע ואח״כ גילוי חכמה תתאה והיא היא דמות תבניתו דהיינו בחי׳ עלמא דאתגליי׳ ממש.**

الانكشاف الأول هو أن يكون النور اللانهائي (Or Ein Sof ,**אור אין סוף**) في **חכמה** العليا على نحو «يفيض»؛ ثم يأتي انكشاف **חכמה** السفلى، وهي بعينها «مثال صورته»، أي مستوى العالم المنكشف بالفعل.

17 **והתקין לו ממנו בנין עדי עד שבחי׳ עלמא דאתגליי׳ אע״פ** [אף על פי] **שרגליי׳** [שרגליה] **יורדות כו׳ מ״מ איננה דבר נפרד ח״ו** [חס ושלום] **אלא והתקין לו ממנו בעצמו**

«وأعدّ له من نفسه بناءً أبديًا»: فالعالم المنكشف، مع أنّ «قدميها تهبطان» وما إلى ذلك، ليس مع ذلك شيئًا منفصلًا، حاشا، بل هو «وأعدّ له من نفسه» — من ذاته هو.

כי גילוי חכמה תתאה הוא גילוי הארת אור א״ס ב״ה עצמה שבחכ׳ [שבחכמה] **עלאה**

فإن انكشاف الحكمة السفلى (Chochmah ,**חכמה**) هو انكشاف إشعاع النور اللانهائي (Or Ein Sof ,**אור אין סוף**) ذاته، تبارك **ה׳**، الكائن في **חכמה** العليا.

אלא לפי שבה נפרטו ונתחלקו בבחי׳ רבוי המדרגות בדרך פרט מה שהיו כלולים בח״ע [בחכמה עילאה] **בהעלם בדרך כלל הנה האור שבה הוא מצומצם ומלובש בכמה מיני צמצומים והתלבשות שונות**

غير أنّ ما كان مشمولًا في **חכמה** العليا إجمالًا وبالخفاء قد فُصّل في الحكمة السفلى وانقسم إلى مراتب كثيرة على نحو التفصيل؛ ولذلك فإن النور الكائن فيها منكمش ومتلبّس بأصناف كثيرة من الانكماشات وبأشكال مختلفة من التلبّس،

כדי להאיר ולהתגלות בכל מדרגה ומדרגה לפי מה שהיא להיות המדרגות ההם נראים ונגלים ולא יתבטלו במציאות.

لكي يشعّ وينكشف في كل مرتبة بحسب ماهيتها، بحيث تكون تلك المراتب مرئية ومنكشفة، ولا يُسلب عنها وجودها.

18 **וכ״כ** [וכן כתב] **נתצמצם האור ונתמעט עד שירד מדרגה אחר מדרגה בסתר המדרגות שהלבוש מסתיר ומכסה על האור ההוא ונעשה מקור לעלמא דפרודא להיות משם יפרד כו׳.**

وانكمش النور وتضاءل إلى حدّ أنه هبط درجةً بعد درجة إلى خفاء المراتب، حيث يحجب اللباس ذلك النور ويستره، فصار مصدرًا لعالم الانفصال، إذ «من هناك ينقسم»، إلخ.

אבל עיקר צמצום האור הוא כדי שיהיה בנין העולמות שלא יתבטלו במציאות וזהו בנין עדי עד

لكن الغاية الأساسية من انكماش النور هي قيام بناء العوالم، كيلا تنعدم في الوجود؛ وهذا هو «البناء إلى الأبد»،

דהיינו להיות לעדי עד ימלוך להיות מדת מלכותו עדי עד למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית.

أي أن يملك إلى أبد الآبدين: أن تدوم صفة الملكوت (Malchus, **מלכות**) إلى الأبد، من الأعلى بلا نهاية، ومن الأسفل بلا حدّ.

19 **והיא התגלות מלכותו בבחי׳ א״ס ממש רק שכדי שיהי׳** [שיהיה] **גילוי א״ס ב״ה בבחי׳ מלכותו הוצרך להיות בחי׳ בנין.**

وهذا هو انكشاف ملكوته، أي الملكوت (Malchus, **מלכות**)، في مستوى اللامتناهي (Ein Sof, **אין סוף**) بالفعل؛ غير أنه لكي ينكشف **אין סוף**، تبارك وتعالى، في مستوى ملكوته، كان لا بد من مستوى البناء،

דהיינו להיות הסתר האור וצמצומו והתלבשותו בכמה מיני לבושין עד שיאיר ויתגלה אור זה בבחי׳ זו דוקא.

أي حجب النور وانكماشه، أي الانكماش (tzimtzum, **צמצום**)، وتلبّسه بألبسة شتى، حتى يسطع هذا النور وينكشف في هذا المستوى تحديدًا.

כי אור א״ס מצד עצמו כשמו כן הוא אין לו סוף כו׳ ולאו מכל מדות כלל כמ״ש במ״א

فإن النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) في ذاته كما يدل اسمه: لا نهاية له، إلخ، ولا ينتمي إلى أيٍّ من الصفات إطلاقًا، كما بُيّن في موضع آخر.

ואפי׳ [ואפילו] **אור א״ס שבח״ע** [שבחכמה עילאה] **הוא בבחי׳ צמצום ולבוש שח״ע** [שחכמה עילאה] **נק׳ בשם לבוש לאור א״ס כו׳.**

وحتى **אור אין סוף** الكائن في الحكمة العلوية (**חכמה**, Chochmah) هو في حالة انكماش ولباس، إذ تُسمّى لباسًا للنور اللانهائي، إلخ.

20 **וכל מה שירד האור ונתגלה גילוי אחר גילוי ירידה היא זו. ומיעוט האור והתלבשותו וירידה זו היא כדי שיאיר אור א״ס ב״ה גם במדרגות התחתונות.**

وكلّما هبط النور وانكشف، انكشافًا بعد انكشاف، كان ذلك هبوطًا. وهذا الانتقاص من النور وتلبّسه بلباس، وهذا الهبوط، كلّ ذلك إنما هو لكي يشرق النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، **ה׳**، في المستويات السفلى أيضًا.

כי נתאוה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים וא״כ תכלית המכוון מבחי׳ מלכותו להחיות עולמות נפרדים אינה להיות נפרד ח״ו [חס ושלום] **רק אדרבה להיות בנין עדי עד כי והתקין לו ממנו כו׳ כנ״ל:**

لأن **ה׳** (**קב״ה** / **קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu) رغب في أن يكون له مسكن في العوالم السفلى (**דירה בתחתונים**, dirah betachtonim)؛ وعليه، فليس المقصد النهائي من الملكوت (**מלכות**, Malchus) الذي يحيي به عوالم منفصلة أن تكون منفصلة، حاشا، بل على العكس، أن يكون ثمة «بناء باقٍ إلى الأبد»، إذ «أعدّ له من ذاته»، إلخ، كما أوضحنا آنفًا.

21 **אך הנה ארז״ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **זכה נעשה לו סם חיים כו׳ דבזכותא תליא מילתא ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה נאמרו הדברים**

ولكن قال حكماؤنا، **ז״ל**: «إذا استحقّ، صار له إكسير حياة»، إلخ؛ فالأمر متوقّف على الاستحقاق، وقد قيل ذلك بحسب نيّة قلب من يشتغل بالتوراة.

כי לפי שעוסק בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] **שהיא חכמה תתאה שירדה לעלמא דפרודא ונתלבשה בדברי'** [בדברים] **גשמיי'** [גשמיים] **שהם מהע'** [מהשבעים] **שרים שנתלבשה בהם ברבוי השתלשלות המדרגות ליתן בהם כח וממשלה על הדברים הגשמיים ההם**

فمن حيث إنّه يشتغل بالتوراة الشفوية، وهي الحكمة السفلى (**חכמה**, Chochmah)، التي هبطت إلى عالم الانفصال وتلبّست بأمور مادية، وهي من الأمراء السبعين، وتلبّست بهم عبر سلسلة طويلة من تدرّج المراتب، لكي تمنحهم القدرة والسيادة على تلك الأمور المادية؛

והדבר הגשמי שעוסק בו שהוא תחת ממשלת השרים הוא המסתיר ומכסה על קדושת אור א"ס הנמשך מחכמה עלאה ומתלבש בחכמה תתאה לכך יכול להמשיך את האדם ולהורידו ולהפילו למטה

والأمر المادي الذي يشتغل به، وهو خاضع لسيادة الأمراء، هو ما يحجب قداسة النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، المنبثق من **חכמה** العليا والمتلبّس بـ**חכמה** السفلى؛ ولذلك يمكنه أن يجذب الإنسان ويهبط به ويُسقطه إلى أسفل،

בל יראה גאות ה' והוד מעטה לבושו שהוא התלבשות אור א"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בחכמה תתאה בפסק הלכה הערוכה בדברים הגשמיים ההם. כי דבר ה' זו הלכה והיא חכמתו ורצונו כו'.

كيلا يرى «جلال اسم *ה'* (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah)» وبهاء رداء كسوته، أي تلبّس **אור אין סוף**، مبارك هو، الممتدّ إلى أسفل والمتلبّس بـ**חכמה** السفلى، في الحكم الفقهي كما صيغ بشأن تلك الأمور المادية. فإن «كلمة *ה'*» هي الحكم الفقهي (**הלכה**, halachah)، وهي حكمته وإرادته، إلخ.

22 **ולכך לא זכה ונמשך אחר עלמא דפרודא וגורם להפריד עלמא דאתגליי' היא חכמה תתאה ממקורה ושרשה היא ח"ע** [חכמה עילאה] **ונותן יד וממשלה להיות שליטה ואחיזה לקליפות וס"א** [וסטרא אחרא]

لذلك، [إذا] لم ينل الاستحقاق وانجذب وراء عالم الانفصال، فإنه يتسبب في فصل العالم المكشوف، وهو الحكمة السفلى (**חכמה תתאה**)، عن مصدره وأصله، أي الحكمة (**חכמה**, Chochmah) العليا (**חכמה עילאה**)؛ ويمنح القشور (**קליפות**, kelipos [قوى الحجب]) والجانب الآخر (**סטרא אחרא**, sitra achra) موطئ قدم وسلطانًا، حتى يكون لهما تحكّم ونفوذ،

שיהי' [שיהיה] **יניקתם ואחיזת' מעיקר הקדושה כו' ולא מן השמרים ופסולת אשר ניתן להם כדי חיותם מלמעלה מחכמה תתאה היא מלכותו ית' בהתלבשות' בהשרי'** [בהשרים] **כו'**

كي يكون ارتزاقها وموطئ قدمها من جوهر القداسة، وما إلى ذلك، لا من الثفل والفضلات التي أُعطيت لها لتكون قوتها الحيوية من الأعلى، من الحكمة السفلى، أي ملكوته المبارك، في تلبّسه بالأمراء، وما إلى ذلك؛

דרך ירידת והשתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה עד שירדה בסתר המדרגות שנמשך להם חיות מעט מן השמרים והפסולת דרך יניקת שערות וצפרנים מותרי השפע כו׳.

عن طريق هبوط المراتب وتسلسلها، مرتبةً بعد مرتبة، إلى أن هبطت في خفاء المراتب، فتصير إليها قوة حياة قليلة من الثفل والفضلات، عن طريق التلقّي من الشعر والأظفار، وهما من فائض الفيض، وما إلى ذلك.

כי מאחר שנמשך אחר גשמית הדברים שהן מהשרים כו׳ ומחשיב אותם ליש ועיקר הרי מעורר כך למעלה כביכול

فبما أنه ينجذب وراء مادية الأشياء التي هي من الأمراء، وما إلى ذلك، ويعدّها كيانًا قائمًا وأصلًا، فإنه يستثير بذلك ما يقابل هذا في الأعلى، إن جاز التعبير.

ולכך נעשה לו סם המות ממש שלוקח חיותו מהקליפות הנקרא מות ומשם נופל לו מחשבות רעות מהיכלות הקליפות וס״א [וסטרא אחרא] **להחזיק א״ע** [את עצמו] **ליש ודבר במה שלומד כו׳**

ولذلك يصير له إكسيرًا حقيقيًا للموت، إذ يأخذ قوته الحيوية من القشور، التي تُسمّى الموت؛ ومن هناك تهبط عليه أفكار شريرة من قصور القشور والجانب الآخر، لتثبّت لديه اعتباره نفسه كيانًا قائمًا ذا شأن من خلال ما يتعلّمه، وما إلى ذلك.

[ועי׳ [ועיין] **ביומא ד׳ ע״ב ב׳ ע״פ וזאת התורה אשר שם משה זכה כו׳ ובזוהר ר״פ חקת בענין וזאת ועי׳** [ועיין] **בפ׳ בהר דף ק״י ע״ב בענין ועשה טוב כו׳ ע״ש]**

[وانظر Yoma 72b، في تفسير «وهذه هي التوراة التي وضعها موسى (**משה**)»: «إذا استحقّ»، وما إلى ذلك؛ وفي الزوهار (**זהר**) في مطلع باراشات حُقّات، في شأن «وهذه»؛ وانظر باراشات بهار، الورقة 110b، في شأن «وافعل الخير»، وما إلى ذلك؛ راجع هناك.]

וזהו האומר אין לי אלא תורה כו׳ שאומר אין לי לעצמי מפני שהוא בבחי׳ לא זכה ורוצה להיות לעצמו יש ודבר נפרד.

وهذا هو معنى قول «من يقول: ليس لي إلا التوراة»، وما إلى ذلك: أي إنه يقول: «ليس لي [إلا التوراة] لنفسي»، لأنه في حالة «لم ينل الاستحقاق»، ويريد أن يكون لنفسه كيانًا قائمًا وشيئًا منفصلًا.

23 **ולכן אפי׳** [אפילו] **תורה אין לו שהתורה היא נשפעת ונמשכת במקום קדושה דוקא**

لذلك «حتى التوراة لا تكون له»، لأن التوراة تُمنح وتُنزَّل على وجه التحديد في موضع القداسة.

כי אין אור א״ס שורה אלא במי שבטל כו׳ והיינו סטרא דקדושה ולכן כל השפעת הקדושה היא ממנה ולזולתה דהיינו שאינו רוצה לעצמו

فالنور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) لا يستقر إلا على من يكون في إبطال الذات (**ביטול**, bittul)، إلخ؛ وهذا هو جانب القداسة. ولذلك فإن كل فيض القداسة يصدر منها ويتجه إلى غيرها؛ أي إن المرء لا يريد [ذلك] لنفسه.

משא״כ סטרא דקליפה הרי כל טיבו דעבדין לגרמייהו וכו׳ ולכן א׳ על דואג ואחיתופל דלא מסקי שמעתתא אליבא דהלכתא

أما جانب القشرة (**קליפה**, kelipah)، فليس كذلك، إذ إن «كل خير يفعلونه إنما يفعلونه لأنفسهم»، إلخ. ولذلك قيل عن دواغ (**דואג**) وأخيتوفل (**אחיתופל**) إنهما لم يبلغا في دراستهما إلى الحكم الموافق للهلاخاه (**הלכה**, halachah؛ الشريعة العملية).

אבל בדהע״ה [בדוד המלך עליו השלום] **כתי׳** [כתיב] **וה׳ עמו שהלכה כמותו בכ״מ** [בכל מקום] **והיינו לפי שהמשכת התורה היא דוקא במקום קדושה ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה.**

أما الملك داود (**דוד**)، **ע״ה**، فقد كُتب عنه: «وكان **ה׳** معه»؛ أي إن الحكم يتبعه في كل موضع. وسبب ذلك أن إنزال التوراة لا يكون إلا في موضع القداسة، وبحسب نية قلب من يشتغل بدراسة التوراة.

כי כפי מה שהוא באתעדל״ת [באתערותא דלתתא]**. כך מעורר למעלה שיערה עליו רוח ממרום באתעדל״ע** [באתערותא דלעילא] **אם זכה ומדבק א״ע** [את עצמו] **באור א״ס הנמשך בתורה**

فبحسب حاله في استثارة من الأسفل (**אתערותא דלתתא**, isarusa dilesata)، يستثير ما في الأعلى؛ إذ «يفيض عليه روح من العُلا» في استثارة من الأعلى (**אתערותא דלעילא**, isarusa dileila)، إن استحقّ وربط نفسه بالنور اللانهائي الذي يُنزَّل في التوراة،

וכמ״ש וכל בניך למודי ה׳. דהיינו שיהא לימוד הלכה זו מפני שהיא דבר ה׳ כו׳.

كما كُتب: «ويكون جميع أبنائك متعلّمين من **ה׳**»؛ أي إن تكون دراسته لهذه الهلاخاه لأنها كلام **ה׳**، إلخ.

אך הכח הזה להיות המשכת אור א״ס שבתורה בקדושה דוקא הוא הוא מבחי׳ החותם שלמעלה

لكن هذه القدرة على أن يُنزَّل النور اللانهائي الكامن في التوراة في القداسة دون سواها، إنما تصدر عن مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) الختم العلوي.

וכמ"ש חתום תורה בלימודי שפי' בלימודי להיות למודי ה' דוקא וחותם זה הוא המפריד הקליפות שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] **כנ"ל.**

كما كُتب: «اختم التوراة بين تلاميذي»؛ والمراد بـ«بين تلاميذي» أن يكونوا «متعلّمين من **ה'**» على وجه التحديد. وهذا الختم هو الذي يفصل القشور، فلا تستمد شيئًا من جوهر القداسة، حاشا، كما ذُكر أعلاه.

ולכן אנו חותמין בברוך שלא יהיה יניקה ואחיזה לקליפות ע"י לא זכה כי גם חותם זה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] **תליא מילתא.**

لذلك نختم بلفظة «مبارك» (Baruch ,**ברוך**)، لكيلا يكون للقشور (kelipos ,**קליפות**) استمداد أو موطئ قدم بسبب عدم استحقاقه؛ إذ إن هذا الختم أيضا يتوقف على استثارة من الأسفل (isarusa dilesata ,**אתערותא דלתתא**).

24 **והנה מבקשי ה' יבינו כל שכמו שהוא לענין תורה כך כיוצא בזה הוא לענין עבודת הלב באהוי"ר** [באהבה ויראה] **כו'.**

والآن، «طالِبو **ה'** (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah) يفهمون كل شيء»: فكما هي الحال في شأن التوراة، كذلك الأمر، على نحو مماثل، في خدمة القلب، أي في الحب والخشية (**אהבה ויראה**, ahavah v'yirah)، إلخ.

כי הנה ב' בחינות יש בלב דהיינו פנימיות הלב וחיצוניותו. בחי' פנימית הלב היא התלהטות והתלהבות האהבה לה' בשמחה וטוב לבב מרוב כל

فإن في القلب مستويين: البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus) للقلب، والبعد الظاهري (**חיצוניות**, chitzoniyus) له. ومستوى البعد الباطني للقلب هو اشتعال الحب لِـ**ה'** وتوقّده، بفرح وسرور القلب أكثر من كل شيء،

שהיא שמחת הנפש האלקית המשכלת ומתבוננת באור א"ס ב"ה מקור חוצבה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה טרם ירידתה לעוה"ז.

وهو فرح النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis)، التي تدرك بعقلها وتتأمل النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مباركٌ هو، مصدر نحتها وأصلها؛ حيث كانت مندرجة في مُفيضها، مباركٌ هو، قبل نزولها إلى هذا العالم.

25 **וגם עתה כן הוא כל חפצה וכל ישעה להתענג על ה' הוא אור א"ס ב"ה ממש אהבה בתענוגים בגילוי אוא"ס** [אור אין סוף] **ב"ה בחכמה שבנפש כח מ"ה** [מה] **כו'.**

والآن أيضًا، الأمر كذلك: فكلّ رغبتها وكلّ خلاصها أن تتلذّذ بـ **ה'**، أي بالنور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) ذاته، تبارك وتعالى؛ محبة في اللذّات، من خلال انكشاف **אור אין סוף**، تبارك وتعالى، في الحكمة (**חכמה**, Chochmah) التي في النفس، أي قوة «ما» (**כח מ"ה**, koach mah؛ «قوة ما»)، وما إلى ذلك.

ואיזהו חכם הרואה את הנולד מאין כו׳ שאין העולם מעלים ומסתיר על אור א״ס ב״ה שאינו בגדר עלמין כלל וכולא קמי׳ [קמיה] **כלא וכאין ממש.**

«من هو الحكيم؟ من يرى ما يولد» — من العدم، وما إلى ذلك؛ إذ إن العالم لا يحجب النور اللانهائي ولا يستره، وهو ليس من جنس العوالم أصلًا، وكلّ شيء أمامه كأنه لا شيء، بل عدمٌ حقًّا.

26 **ואי לזאת תהי׳** [תהיה] **דביקות הנפש בשרשה באלקי׳ חיים בהתכללות ויחוד עצום כמו שהיתה כלולה ומיוחדת טרם ירידתה וע״ז נאמר יום ליום יביע כמעיין הנובע ממקורו שמתאחד עמו**

ولذلك يكون للنفس التصاق بجذرها في **אלקים** (Elokim) الحيّ، في اندراج واتحاد عظيمين، كما كانت مندرجة ومتحدة قبل نزولها؛ وفي هذا قيل: «يومًا إلى يوم يفيض»، كنبع يجري من منبعه ويكون متحدًا به.

ומזה תהי׳ [תהיה] **שמחת הנפש בה׳ עושה הוא אור א״ס ב״ה השורה ומתגלה בחכמה**

ومن هذا ينبع ابتهاج النفس بـ**ה׳** خالقها، أي بالنور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مبارك هو، الذي يحلّ ويتجلّى في الحكمة (**חכמה**, Chochmah).

ותהי׳ [ותהיה] **השמחה גדולה לאלהים בהתלהבות והתלהטות הנפש מחמת קרבת ה׳ הטוב לה ובשמחתה לא יתערב זר ח״ו** [חס ושלום] **כי אין בנמצא שמחה זו כמוה וכדוגמתה בזה לעו״ז** [לעומת זה] **כלל.**

ويكون الفرح عظيمًا لدى **אלקים**، مع التهاب النفس واتّقادها بسبب قرب **ה׳** الذي هو خير لها؛ «ولا يشارك غريب في فرحها»، حاشا، إذ لا يوجد في [الجانب الذي هو] «واحد بإزاء الآخر» أيّ فرح يماثله أو يشبهه على الإطلاق.

שהיא מבחי׳ יחידה שבנפש שאינה מלובשת כלל בלבושי הגוף והנפש הבהמית רק שתתמלא הנפש אורה ושמחה לה׳ לבדו.

فهو من مستوى الجوهر الأعمق للنفس، **יחידה** (yechidah)، الذي لا يكتسي قطّ بلباس الجسد أو النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis)؛ بل تمتلئ النفس نورًا وفرحًا لـ**ה׳** وحده.

27 **וזוהי מדת יום ואור כמ״ש יום ליום יביע. אבל חיצוניות הלב היא מדת לילה וחשך שיש בו העלם והסתר מלבושי הגוף ונה״ב** [ונפש הבהמית] **שמנוגה שמלבישים את הנפש.**

وهذه صفة النهار والنور، كما قيل: «يومٌ إلى يومٍ يفيض». أما البعد الظاهري للقلب فهو صفة الليل والظلمة، حيث يكون ثمة حجب واستتار بسبب ألبسة الجسد والنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis)، الآتية من **נוגה** (nogah)، التي تكسو النفس.

וכמו שהמדות שבנפש אלקית אהוי״ר [אהבה ויראה] **כו׳ כך הם בזה לעו״ז** [לעומת זה] **כי אהבה זו היא מבחי׳ יחודא תתאה שנראה העולם ליש כו׳**

وكما توجد الصفات الوجدانية (middos, **מדות**) في النفس الإلهية (nefesh elokis, **נפש האלקית**)، أي الحب والخشية (ahavah v'yirah, **אהבה ויראה**)، وما إلى ذلك، فكذلك توجد هناك أيضًا نظائر بعضها في مقابل بعض؛ لأن هذا الحب من مستوى الوحدة السفلى (yichuda tata'ah, **יחודא תתאה**)، حيث يبدو العالم كأنه شيء قائم، وما إلى ذلك.

מחמת התלבשות אור א״ס בהשתלשלות וירידת המדרגות עד שנעשה עוה״ז הגשמי כו׳ ולכן צריך מלחמה ולאם מלאם יאמץ ואלמלא הקב״ה כו׳

بسبب تلبّس النور اللانهائي (Or Ein Sof, **אור אין סוף**) بسلسلة العوالم الهابطة (hishtalshelus, **השתלשלות**)، وانحدار المستويات، حتى نشأ هذا العالم المادي، وما إلى ذلك؛ لذلك لا بد من حرب: «وتكون أمة أشد من أمة»، و«لولا **קב״ה**»، وما إلى ذلك.

שיש בכח נפשו לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושי׳ [מלבושיה / מלבושים] **לפי שבאמת אינה דבר נפרד כו׳ רק היחוד הוא מבחי׳ יחו״ת** [יחודא תתאה] **כו׳**

إذ إن في قدرة نفسه أن يوقظ الحب حتى يرغب في أن يتجرّد من ألبسته، لأنه في الحقيقة ليس شيئًا منفصلًا، وما إلى ذلك؛ غير أن الوحدة من مستوى **יחודא תתאה**، وما إلى ذلك.

(ועמ״ש ע״פ שיר השירים בענין ב׳ בחי׳ כלה משם יובן מ״ש כאן ועיין עוד מ״ש ע״פ צאנה וראנה בענין שאו ידיכם כו׳) וע״ז התפלל דהע״ה [דוד המלך עליו השלום] **יחד לבבי.**

(وانظر ما شُرح في «Shir HaShirim» (**שיר השירים**) في شأن مستويَي العروس (kallah, **כלה**)؛ فمن هناك يتضح ما قيل هنا. وانظر أيضًا ما شُرح في «Tze'enah u're'enah» (**צאנה וראנה**) في شأن «ارفعوا أيديكم»، وما إلى ذلك). ولهذا دعا الملك داود (**דוד**)، **ע״ה**، قائلًا: «وحِّد قلبي».

כי אע״פ [אף על פי] **שהם שני לבבות מדת יום ומדת לילה אינן נפרדים בעצמותן ח״ו** [חס ושלום] **רק מדת הלילה היא בחי׳ גילוי לעצמיות המדה**

فمع أنهما قلبان، صفة النهار وصفة الليل، فهما غير منفصلين في جوهرهما، حاشا؛ وإنما صفة الليل هي مستوى انكشاف جوهر الصفة،

שהיא מדת יום כדי שתבא בבחי' גילוי בפו"מ [בפועל ממש] **מהעלם ומצפוני בינת הלב לידי גילוי הלב בפו"מ** [בפועל ממש] **שיהא הלב כלי ומשכן להשראת אהבה זו.**

وهي صفة النهار، لكي تنكشف بالفعل؛ فتخرج من خفاء مكامن فهم القلب إلى انكشاف القلب بالفعل، فيكون القلب وعاءً ومسكنًا لاستقرار هذا الحب فيه.

28 **וכן אהבה עליונה הבאה מלמעלה מן השתלשלות בחי' אהבה בתענוגים מבחי' יחודא עילאה תהיה בגילוי הנפש באהבת הלב המלובשת בגוף ונפש הבהמית**

وكذلك، فإن المحبة العلوية الآتية من فوق سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus)، وهي مستوى المحبة في اللذات، من مستوى الوحدة العليا (**יחודא עילאה**, yichuda ila'ah)، ينبغي أن تنكشف في النفس في محبة القلب المتلبسة بالجسد والنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis).

שהיא האהבה מיחודא תתאה ואין גילוי המדה דבר נפרד מעצמיות המדה רק והתקין לו ממנו כו'.

وهي المحبة الصادرة عن الوحدة السفلى (**יחודא תתאה**, yichuda tata'ah)؛ وانكشاف الصفة ليس شيئًا منفصلًا عن جوهر الصفة، بل «وأعدّ له منه»، وما إلى ذلك.

אלא שא"א שתבא בחי' אהבה עליונה לידי גלוי רק ע"י מדת לילה וחשך

لكن يستحيل أن يبلغ مستوى المحبة العلوية الانكشاف إلا من خلال صفة الليل والظلمة.

שהוא צמצום האור והתלבשותו בירידתו מדרגה אחר מדרגה עד שקנה שם לעצמו מדת לילה ויחו"ת [ויחודא תתאה] **ונראה כאלו הוא דבר נפרד לכן התפלל יחד לבבי כו'.**

وهذا هو انكماش النور (**צמצום**, tzimtzum) وتلبّسه في نزوله درجة بعد درجة، حتى اكتسب لنفسه اسم «صفة الليل» و«الوحدة السفلى» (**יחודא תתאה**)، وبدا كأنه شيء منفصل. ولذلك دعا: «وحِّد قلبي»، وما إلى ذلك.

29 **והנה בגילוי המדות מאחר שנרא' כאלו הוא נפרד ויש שם התלבשות הגוף ונפש הבהמית שמנוגה המעלימים ומסתירים כו' לכך יש אחיזה לקליפות וסט"א** [וסטרא אחרא] **להתאחז ולינק מעיקר הקדושה ח"ו** [חס ושלום]

وأما في انكشاف الصفات الوجدانية (**מדות**, middos)، فبما أنها تبدو كأنها منفصلة، وتكون متلبسةً بالجسد والنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) الآتية من الإشراق (**נוגה**, nogah)، وهما تحجبان وتستران، وما إلى ذلك، لذلك يكون للقشور (**קליפות**, kelipos) وللجانب الآخر (**סטרא אחרא**, sitra achra) موضعٌ للتشبث؛ فتتشبثان وتستمدّان من جوهر القداسة، حاشا.

ולזאת צ״ל המשכת החותם דהיינו להיות המשכה וברכה עליונה להפריד הקליפות ושלא תהיינה גילוי המדות כי אם ליחודו ג״כ וכמ״ש יחד לבבי.

ولهذا لا بد من إنزال الختم، أي لا بد من فيضٍ وبركةٍ علويين لفصل **קליפות**، ولئلا يكون انكشاف **מדות** إلا لأجل وحدته أيضًا، كما ورد: «وحِّد قلبي».

30 **וחות״ם אותיות תחו״ם כלומר עד פה תבא ולא תוסיף שלא תהיה תוספת חיות יותר משיעור המוגבל כו׳**

وكلمة «الخاتَم» (**חות״ם**، chosam) حروفها هي حروف كلمة «الحدّ» (**תחו״ם**، techum)؛ أي: «إلى هنا تبلغ، ولا تتجاوز»— كيلا تزداد قوة الحياة على المقدار المحدود، إلخ،

דהיינו שלא יוסיף האדם תת כחו וכל יגיעתו לנפשו הבהמית רק כמ״ש יגיע כפיך כו׳ וכמ״ש במ״א.

أي ألا يزيد الإنسان في بذل قوته وكلّ كدّه للنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**، nefesh habahamis)، بل يقتصر على ما ورد في الكتاب: «كدّ يديك»، إلخ، كما شُرح في موضع آخر.

ובזה מעורר למעלה באתעדל״ת [באתערותא דלתתא] **שלא יומשך להם אלא מותרי שפע שערות וצפרנים כו׳ וכמאן דשדי בתר כתפוי כו׳**

وبذلك يستثير في الأعلى، عن طريق الاستثارة من الأسفل (**אתערותא דלתתא**، isarusa dilesata)، ألا يُجلب إليهم إلا فائض الفيض، كالشعر والأظفار، إلخ، و«كمن يلقي [ذلك] خلف كتفه»، إلخ،

שאינו נותן מרצונו הטוב דרך אהבה וחיבה רק כמ״ש ואת עשו שנאתי וכ״ז [וכל זה] **באתעדל״ת** [באתערותא דלתתא] **תליא מלתא. והכח לאתעדל״ת** [לאתערותא דלתתא] **זו שיהא תלוי בזה אתעדל״ע** [אתערותא דלעילא] **הוא מבחי׳ חותם הנ״ל:**

فهو لا يعطي عن طيب خاطر، ولا بدافع الحب والمودّة، بل كما ورد في الكتاب: «وعيسو (**עשו**) أبغضت». وهذا كله متوقف على **אתערותא דלתתא**. أما القوة اللازمة لهذه الاستثارة من الأسفل، بحيث تتوقف عليها الاستثارة من الأعلى (**אתערותא דלעילא**، isarusa dileila)، فمصدرها المستوى المتمثل بالخاتَم المذكور آنفًا.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/bereishis/8/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق